

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ

МАТЕРІАЛИ
VI Всеукраїнської
науково-практичної інтернет-конференції
молодих учених та студентів
31 жовтня – 1 листопада 2019 року

Умань
2019

УДК 330(06)

C91

Редакційна колегія:

Чирва О. Г., д-р екон. наук, професор (головний редактор); директор Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

Акулов М. Г., канд. екон. наук, доцент; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

Кирилюк І. М., канд. екон. наук, доцент; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

Поворознюк І. М., канд. екон. наук, доцент; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини;

Чвертко Л. А., канд. екон. наук, доцент; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Відповідальність за достовірність поданої інформації несуть автори матеріалів.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового
інституту економіки та бізнес-освіти*

*Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 3 від 25 жовтня 2019 року)*

C91 Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки : матер. VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених та студентів, 31 жовтня – 1 листопада 2019 року, м. Умань / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Г. Чирви. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. – 195 с.

Збірник містить тези доповідей учасників VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених та студентів «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки» (31 жовтня – 1 листопада 2019 р.), що відбулася на базі Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Матеріали збірника відображають результати досліджень учених, аспірантів та студентів з актуальних проблем розвитку національної економіки.

УДК 330(06)

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2019

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	9
<i>Бержанір А. Л.</i> РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИМ БІЗНЕСОМ	9
<i>Білошкурська Н. В., Омеляненко В. А., Білошкурський М. В.</i> ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ТЕХНОЛОГІЧНОГО РІВНЯ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА	11
<i>Гарник О. А., Кутащук В. В.</i> КОНКУРЕНЦІЯ НА ТОРГОВЕЛЬНОМУ РИНКУ	15
<i>Каричковський В. Д., Каричковська С. П.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВИЩОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ ПОЛЬЩІ	16
<i>Лінчевська М. Ю.</i> ІННОВАЦІЙНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СУЧАСНОМУ МІЖНАРОДНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ	19
<i>Муковоз О. І.</i> ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОБЛЕМИ В УКРАЇНІ	21
<i>Слюсар А. О.</i> ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ЯКІ ПІДВИЩУЮТЬ ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕКОНОМІКИ	23
<i>Чаюн М. Р.</i> ПРОТЕКЦІОНІЗМ У ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНИХ ВІДНОСИНАХ КРАЇН СВІТУ	25
<i>Щербак В. В.</i> ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ІННОВАЦІЙНОГО РИНКУ	27
СЕКЦІЯ 2. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ТА ФІНАНСАМИ	29
<i>Казакова Л. Г., Чернова А. Я.</i> ОСОБЕННОСТИ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ В БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЕ	29
<i>Лаврук А. О.</i> РОЛЬ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК ОСНОВИ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	31
<i>Легедза І. В.</i> ПЕРСПЕКТИВИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	34
<i>Лісовська О. О.</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	35
<i>Остапенко А. О.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	37

СЕКЦІЯ 1

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИМ БІЗНЕСОМ

Бержанір А. Л., к. соц. н., доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Соціально-економічний розвиток сучасних країн із розвинутою ринковою економікою передбачає соціалізацію бізнесу, тобто активну участь провідних компаній і корпорацій у реалізації соціальних програм і проєктів. Міжнародна конференція з питань сталого розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.) визначила нові вимоги до бізнесу щодо підвищення рівня їх соціальної відповідальності та активізації у вирішенні соціальних проблем.

Формування моделі вітчизняної ринкової економіки також обумовлює поступове впровадження інституту соціально відповідального бізнесу. Як стверджують вчені [1, с. 25], розвиток українського бізнесу, інтеграція до світової економічної системи ставить перед вітчизняними підприємствами нові завдання, які пов'язані з активізацією процесів у сфері соціальної відповідальності в Україні. Бізнес не може діяти ізольовано від суспільства, оскільки він сам є частиною соціуму. Від діяльності підприємств багато в чому залежить стан природного середовища, якість споживчих товарів. Соціальна спрямованість бізнесу буде більш ефективною та мати системний характер, якщо соціальна відповідальність бізнесу буде включена у стратегію управління підприємством.

Протягом останніх років відбувається складний процес становлення ефективної взаємодії суспільства, держави та підприємницької спільноти. Така діяльність найбільшою мірою притаманна великим підприємствам. Найпоширенішими практиками впровадження соціальної відповідальності у компаніях в Україні є:

- трудові відносини: підвищення зарплати, виплата «білої» зарплати та премій. Майже половина компаній дають працівникам можливість працювати за гнучким графіком та реалізують програми з підвищення професійного зростання;

- антикорупційні практики: понад третина компаній не давала хабарів за розв'язання бізнес-проблем, і така ж їх частина готова віддати частку прибутку на ефективну боротьбу з корупцією;

- екологічна відповідальність: впровадження енергозберігаючих технологій та програми сортування й утилізації відходів. Третина опитаних компаній не здійснювала заходів із збереження довкілля;

– відносини зі споживачами: підтримка якості продукту компанії, надання правдивої інформації та реклами, тренінги для персоналу з питань обслуговування споживачів, розроблена система управління скаргами та «гаряча лінія» (контакт-центр) для споживачів;

– розвиток регіонів: виділення коштів на благодійність та допомога в благоустрою території [2, с. 6].

Аналіз результатів репрезентативного дослідження, проведеного на замовлення Центру «Розвиток КСВ» у 2018 році в рамках проекту «Розбудова потенціалу Національного контактного пункту з відповідальної бізнес поведінки», що реалізується за підтримки Посольства Королівства Нідерландів в Україні показав, що більшість респондентів (75%) розуміє соціальну відповідальність як політику розвитку і поліпшення умов праці персоналу. Третина опитаних – як інвестиції в розвиток регіону та захист і підтримку споживачів. Трохи більш, ніж чверть опитаних віднесли до КСВ допомогу воїнам АТО та мешканцям зони АТО, благодійну допомогу й охорону довкілля. Найменше українські компанії сприймають соціальну відповідальність як боротьбу з корупцією та допомогу переселенцям [2, с. 17].

Для більшості державних компаній соціальна відповідальність бізнесу означає розвиток і поліпшення умов праці персоналу та інвестиції в розвиток регіону. Не менш важливими є аспекти здійснення екологічних проектів, захист і підтримка споживачів та допомога воїнам АТО й мешканцям зони АТО. Для більшості приватних компаній КСВ – це політика розвитку і поліпшення умов праці персоналу. Для третини з них – захист і підтримка споживачів та інвестиції в розвиток регіону [2, с. 19].

На запитання «На Ваш погляд, що саме означає вислів «соціальна відповідальність бізнесу»? відповіді респондентів розподілились так: розвиток і поліпшення умов праці персоналу – 75,5%; захист і підтримка споживачів – 34%; інвестиції в розвиток регіону – 34%; допомога воїнам АТО та мешканцям зони АТО – 28%; благодійна допомога – 28%; участь у розробці реформ та законів – 27%; здійснення екологічних проектів – 26,5%; боротьба з корупцією – 23%; допомога переселенцям – 22%; інше – 6% [2, с. 19].

За даними експертів Центру «Розвиток КСВ», найбільш інформованими про соціальну відповідальність є будівельні компанії, підприємства, які відносяться до сфери зв'язку, засобів масової інформації, консалтингу, юридичних послуг, ресторанного та готельного бізнесу [3, с. 24].

Отже, бачимо розуміння представниками вітчизняного бізнесу основних принципів і засад впровадження соціально відповідального бізнесу, що належним чином впливає на розширення обсягів його застосування. Така їх позиція дає підстави для оптимістичного прогнозу щодо подальшого розвитку цього надзвичайно актуального для нашого суспільства чинника, який сприяє підвищенню соціальних стандартів життя людей. Світовий досвід і практика бізнесової діяльності свідчать про необхідність формування системи партнерських відносин приватного підприємництва, влади і громадянського суспільства у соціальній сфері.

Список використаних джерел:

1. Комарова К. В., Ковальчук Н. В. Соціальна відповідальність як складова стратегії розвитку бізнесу на підприємствах України. *Інноваційна економіка*. 2016. № 5–6. С. 25–30.
2. Розвиток КСВ в Україні: 2010–2018 / Зінченко А., Саприкіна М. Київ : Юстон, 2017. 52 с.
3. Зінченко А. Г. Корпоративна соціальна відповідальність 2005–2010: стан та перспективи розвитку / Зінченко А. Г., Саприкіна М. А. Київ : Фарбований лист, 2010. 56 с.

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ТЕХНОЛОГІЧНОГО РІВНЯ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА¹

Білошкурська Н. В., к. е. н., доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Омельяненко В. А., к. е. н., доцент

Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка

Білошкурський М. В., к. е. н., доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

У сучасних умовах технологічний рівень як промисловості в цілому, так і окремого промислового підприємства зокрема, стає важливим чинником інноваційного розвитку національної економіки. Позитивна динаміка технологічного рівня промисловості забезпечує покращення інноваційного розвитку національної економіки і навпаки – погіршення інноваційного розвитку національної економіки відбувається у тому числі і внаслідок зниження технологічного рівня промислового виробництва. Для розробки дієвих заходів покращення інноваційного розвитку держави необхідно дослідити динаміку технологічного рівня промислового виробництва.

Теоретичним і прикладним аспектам дослідження технологічності промислового виробництва присвячено праці багатьох учених, зокрема таких, як Х. Хаканссон [1], Д. Уоллес [2], М. Доджсон [3], П. Айдалот і С. Кібл [4], П. Савіотті та С. Меткальф [5]. Проте поза увагою дослідників залишається проблема комплексної інтегральної оцінки технологічного рівня промислового виробництва.

Для оцінки технологічного рівня промислового виробництва в динаміці доцільно застосувати методичний апарат інтегрального оцінювання. Методичний підхід до оцінювання технологічного рівня промислового

---

¹ Публікація містить результати досліджень, проведених за проектом № 0117U003855 «Інституційно-технологічне проектування інноваційних мереж для системного забезпечення національної безпеки України» та проектом № 0119U100179 «Розроблення науково-методичних засад та практичного інструментарію оцінювання комерційних (ринкових) перспектив товарних інновацій».